

Mgr. Pavla Machalíková, PhD.

Kontakt: E machalikova@udu.cas.cz T +420 221 183 514

Pozice: vedoucí Oddělení umění 19.–21. století

Zaměstnání:

od 2001 – Ústav dějin umění, AV ČR, v. v. i.

2000–2001 – Národní galerie v Praze

Studium:

2000–2004 – Obecná teorie a dějiny umění a kultury, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha (PhD.)

1992–1999 – Dějiny umění, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova, Praha (Mgr.)

1992–1993 Mount Holyoke College, Massachusetts

Odborné pobyty a stáže:

2001–2002 Collegium Budapest, Institute for Advanced Study (Junior Fellow)

Pedagogická činnost:

2018–2022 – Ústav pro dějiny umění, Filozofická fakulta, Karlova univerzita, Praha (externě)

Účast v grantových projektech:

2019–2021 – Malíř Josef Mánes (1820–1871): mezi romantismem a realismem, uměním užitým a „krásným“, národním a mezinárodním, akademismem a modernitou (GAČR, č. 19-10562S) – řešitelka

2015–2017 – Lidové umění mezi vizuální kulturou a politikou v Čechách a na Moravě: 1840–1960 (GAČR, č. 15-07456S) – členka řešitelského týmu

2013–2016 – František Tkadlík 1786–1840 (GAČR P409 13-17156S) – členka řešitelského týmu

Účast na konferencích:

2023 – Léta putování. Lidé na cestě v dlouhém 19. století, 43. plzeňské mezioborové sympozium

2022 – Českost a světovost moderního umění (FF UK Praha)

2022 – Dílo a transformace myšlení v české kultuře 19. století, 42. plzeňské mezioborové sympozium

2021 – Výstava jako prostor, médium a fenomén

2021 – Od práce k zábavě. Volný čas v české kultuře 19. století, 41. plzeňské mezioborové sympozium

2019 – Zrození lidu v české kultuře 19. století, 39. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století, Plzeň

2016 – Člověk a společnost 19. století tváří v tvář katastrofě, 36. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století, Plzeň

2015 – Umění jako prostředek komunikace: Umění a tradice / „Vysoké“ a „nízké“, Praha 2015 – Neviditelná loajalita? Rakušané, Němci a Češi v české kultuře 19. století, 35. mezioborové sympozia k problematice 19. století, Plzeň

2014 – Local Roots - European Connections. Positions of Nazarene Art in 19th Century Europe, Liberec

2013 – *Historické fikce a mystifikace*, 33. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století, Plzeň

2012 – The Challenge of the Object: 33rd congress of the International Committee of the History of Art / CIHA 2012, Nürnberg

2012 – Člověk a stroj v české kultuře 19. století, 32. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století, Plzeň

2012 – *Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby*, Praha

2011 – *Ach Italia, cara mia! Čechy a Itálie v české kultuře 19. století, 31. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století*, Plzeň

2010 – *Zločin a trest v české kultuře 19. století, 30. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století*, Plzeň

2001 – *Bůh a bohové. Círky, náboženství a spiritualita v českém 19. století, 21. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století*, Plzeň

2000 – *Fenomén smrti v české kultuře 19. století, 20. plzeňské mezioborové sympozium k problematice 19. století*, Plzeň

Kurátorské projekty a další odborná či umělecká činnost:

2023 – „... a viděl jsem nové nebe a novou zemi.“ Apokalypsa a umění v českých zemích (ZČG v Plzni, spoluautorka výstavy)

2022 – *Dílo a proměna umělecké scény* (ZČG v Plzni, spoluautorka výstavy)

2019 – *Kariéra s paletou* (ZČG v Plzni, spoluautorka výstavy)

2019 – *Jdi na venkov! Výtvarné umění a lidová kultura v českých zemích 1800–1960* (ZČG v Plzni, spoluautorka výstavy)

2017 – *Cirkus pictus: svět cirkusu v českém umění 1800–1950* (GAVU Cheb, spoluautorka výstavy)

2017 – *František Tkadlík 1786–1840* (OGL, spoluautorka výstavy)

2017 – *Nespatříte hada* (OGL, spoluautorka výstavy)

2015 – *Rembrandtova tramvaj. Kubismus, tradice a „jiné“ umění* (ZČG Plzeň, spoluautorka výstavy)

2014/2015 *Josef Fühlich (1800-1876). Z Chrastavy do Vídně* (OGL/NG Praha, autorka výstavy)

od 2013 – redaktorka časopisu *Umění/Art* (od 2017 šéfredaktorka)

2009–2017 – editorka on-line časopisu RIHA journal (www.riha-journal.org)

od 2009 – spoluorganizátorka plzeňských mezioborových sympozií

Členství v odborných radách a komisích:

členka redakční a ediční rady Národní galerie v Praze

Důležitá vystoupení v médiích:

2019 – Pořad *Reflexe: Vizuální umění!* na téma projektu *Jdi na venkov!*, ČRo Vltava

2019 – *Artzóna*, fenomén *Venkov*, ČT Art

2019 – *Mozaika*, na téma výstavy *Kariéra s paletou*, ČRo Vltava

Bibliografie

1) monografie

Kateřina Kubínová – Pavla Machalíková – Tomáš Winter (edd.), *„a viděl jsem nové nebe a novou zemi“*. Apokalypsa a umění v českých zemích, Praha – Plzeň 2023

Pavla Machalíková (ed.), *Let s voskovými křídly. Josef Mánes 1820-1871*, Řevnice 2022

Tatána Petrasová – Pavla Machalíková, *Dílo a proměna umělecké scény*, Plzeň 2022

Pavla Machalíková – Tomáš Winter – Milan Pech – Vladimír Czumalo, *Jdi na venkov! Výtvarné umění a lidová kultura v českých zemích 1800-1960*, Řevnice – Praha 2019

Tomáš Winter – Pavla Machalíková – Stanislava Fedrová – Pavel Kordík, *Nespatříte hada / Not a Single Snake in Sight: Josef Čapek – František Hrubín – Jan Skácel – Miloslav Kabeláč*, Praha 2016

Pavla Machalíková – Tomáš Winter – Stanislava Fedrová – Hanuš Jordan, *Cirkus pictus: zázračná krása a ubohá existence. Výtvarné umění a literatura 1800–1950*, Řevnice – Cheb – Praha 2017

Pavla Machalíková – Radim Vondráček – Šárka Leubnerová – Markéta Dlábková, *František Tkadlík 1786–1840*, Praha / Prague 2017

Pavla Machalíková – Petr Tomášek, *Josef Führich (1800–1876). Z Chrastavy do Vídně / Von Kratzau nach Wien*, Praha / Prag 2014

Pavla Machalíková, *Objevování středověku. Tři kapitoly k recepci gotického umění v Čechách v pozdním 18. a raném 19. století*, Praha 2005

2) editorial knihy

Taťána Petrasová – Pavla Machalíková (edd.), *Dílo a proměna myšlení v české kultuře 19. století*, Praha 2023

Eva Bendová – Pavla Machalíková (edd.), *Kariéra s paletou*, Plzeň – Brno 2019

Pavla Machalíková – Tomáš Winter (edd.), *Umění a tradice*, Praha 2017

Pavla Machalíková – Angelika Herucová (edd.), *Local Roots – European Connections. The Position of Nazarene Art in 19th Century Europe*, *Forum Historiae* XI, 2/2017, ISSN 1337-6861, internetová edice textů z kolokvia, <http://forumhistoriae.sk/02/2017-local-roots-european-connections-the-position-of-nazarene-art-in-19th-century-europe> (vydavatel HiÚ SAV)

Taťána Petrasová – Pavla Machalíková – Václav Petrbock (edd.), *Neviditelná loajalita? Rakušané, Němci a Češi v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 35. mezioborového sympozia k problematice 19. století*, Praha 2016

Tomáš Winter – Pavla Machalíková – Lenka Bydžovská – Taťána Petrasová (edd.), *Rembrandtova tramvaj. Kubismus, tradice a „jiné“ umění*, Praha 2015

Taťána Petrasová – Pavla Machalíková (edd.), *Člověk a stroj v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 32. mezioborového sympozia k problematice 19. století*, Praha 2013

Taťána Petrasová – Pavla Machalíková (edd.), *Tělo a tělesnost v české kultuře 19. století, sborník příspěvků z 29. mezioborového sympozia k problematice 19. století*, Praha 2010

3) články v odborném periodiku

Pavla Machalíková, Praha – Mnichov – Praha. Cesta Josefa Mánesa do Mnichova a utváření jeho díla ve čtyřicátých letech 19. století, *Bulletin Moravské galerie v Brně* č. 81 / 2020 (Translokality - migrace - kulturní a umělecká výměna), s. 22–40

Pavla Machalíková, Josef Führich, andělé v Altlerchenfeldu a první výstava Führichovy sbírky v Liberci, *Fontes Nissae* XXI, 2020, č. 1

Pavla Machalíková, Whence come these terrible images... How 19th century Bohemia began to show an interest in folk art and popular imagery, *Umění/Art* LXIV, 2016, s. 497–515

Pavla Machalíková, Návrhové kresby Wenzela Führicha pro náhrobky a pomníky, *Epigraphica et Sepulcralia* VI, Praha 2015, s. 413–424

Pavla Machalíková, The Sacred Image in Bohemia in the first third of the 19th Century, *Umění/Art* LXII, 2014, s. 529–551

Pavla Machalíková, Rodinná kronika rodiny Führichů, *Sborník Severočeského muzea v Liberci, Historia* 17, Liberec 2012, s. 71–81

Pavla Machalíková, Handwerklicher Hintergrund und Perspektiven akademischer Studien. Zum Frühwerk Joseph Führichs in Böhmen, *RIHA Journal* 2013, s. 1–34, www.riha-journal.org

Pavla Machalíková, Zázemí řemesla a perspektivy akademických studií. K ranému dílu Josefa Führicha v Čechách, *Umění/Art* LIX, 2011, s. 20–39

Pavla Machalíková, Středověké malířství a česká malba raného 19. století, *Umění/Art* LIII, 2005, s. 465–481

Pavla Machalíková – Lubomír Konečný, L'Institut d'Histoire de l'art de l'Académie de Sciences de la République tchèque, *Le Nouvelles de l'INHA* 23, 2005, s. 11–13

Pavla Machalíková, Půlstoletí psaní o umění v *Umění, Umění* L, 2002, s. 3–11

Pavla Machalíková, Fenomén smrti v české kultuře 19. Století, *Umění* XLVIII, 2000, s. 96–97

Pavla Machalíková, Zápisníky Vincence Kramáře z let 1898–1913 (Itálie a Francie), *Umění* XLVIII, 2000, s. 461–469

Pavla Machalíková, Franz Lothar Ehemant a první monografie Svatovítské katedrály. Příspěvek k počátkům gotického revivalu v Čechách, *Umění* XLVIII, 2000, s. 335–350

4) kapitoly v knize

Pavla Machalíková, Josef Mánes, in: Joep Leersen (ed.), *Encyclopedia of Romantic Nationalism in Europe*, Vol. I, Amsterdam University Press: Amsterdam 2022, s. 441–442

Pavla Machalíková, Visualizing the Bohemian Lands, in: Joep Leersen (ed.), *Encyclopedia of Romantic Nationalism in Europe*, Vol. II, Amsterdam University Press: Amsterdam 2022, s. 815–816

Pavla Machalíková, Malíř, ateliér a prázdná zeď. Proměna tématu malby v 1. polovině 19. století, in: Eva Bendová – Pavla Machalíková (edd.), *Kariéra s paletou. Umělec, umění a umělectví v 19. století*, Brno – Plzeň 2019, s. 39–47

Pavla Machalíková – Eva Bendová, Kariéra s paletou, in: Eva Bendová – Pavla Machalíková (edd.), *Kariéra s paletou. Umělec, umění a umělectví v 19. století*, Brno – Plzeň 2019, s. 11–15

Pavla Machalíková – Eva Bendová, A Career with a Palette. The Artist, Art and Artistry in the 19th Century, in: Eva Bendová – Pavla Machalíková (edd.), *Kariéra s paletou. Umělec, umění a umělectví v 19. století*, Brno – Plzeň 2019, s. 156–158

Pavla Machalíková, Kosmopolitismus pozdního 18. století a putování za uměním; Cesty k přírodě; Pražská Akademie výtvarných umění a figurální malba po roce 1800; Biedermeier: individualita a řád; Nazarenismus a nová religiozita; Barva a barevná hmota; Historická malba a nové zakázky poloviny 19. století; Krajina mezi ateliérem a plenérem; Josef Mánes a „národní klasika“; Cesty realismu; Změna orientace: Paříž; Umění ve veřejném prostoru: mezi reprezentativní zakázkou a novými podněty (společně s Taťánou Petrasovou); Nové tendence v krajinomalbě a Antonín Chittussi; Historická malba a verismus konce 19. století; Světelné efekty konce 19. století, in:

Taťána Petrasová – Rostislav Švácha (edd.), *Dějiny umění v českých zemích 800–2000*, Řevnice – Praha 2017, s. 640–641; 644–646; 652–655; 664–665; 666–669; 674–676; 677–680; 681–683; 700–701; 702–705; 706–707; 708–711; 718–719; 720–724; 725–726

Pavla Machalíková, Late Eighteenth-Century Cosmopolitanism and the Pilgrimage for Art; Moving towards Nature; Pražská The Academy of Fine Arts in Prague and Figure Painting after 1800; Biedermeier: Individuality and Order; The Nazarene Movement and the New Religiosity; Colour and the Texture of Colour; History Painting and New Commissions in the Middle of the Nineteenth Century; Landscape Artists – Between the Studio and *Plein Air*; Josef Mánes and the 'National Tradition'; The Paths of Realism; A Shift in Focus - Paris; Art in the Public Space – Between a Representative Commission and New Impulses (together with Taťána Petrasová); Antonín Chittussi and the New Trends in Landscape Painting; History Painting and Verism in the Late Nineteenth Century Painting; Light Effects in the Late Nineteenth Century, in: Taťána Petrasová – Rostislav Švácha (eds.), *Art in the Czech Lands 800–2000*, Řevnice – Prague 2017, pp. 640–641; 644–646; 652–655; 664–665; 666–669; 674–676; 677–680; 681–683; 700–701; 702–705; 706–707; 708–711; 718–719; 720–724; 725–726

Pavla Machalíková – Dalibor Dobiáš, Dětský svět a „umění nepoučeného“ v 19. století / The World of Children and Untutored Art in the 19th century, in: Pavla Machalíková – Tomáš Winter (eds.), *Nespatříte hada / Not a Single Snake in Sight. Josef Čapek – František Hrubín – Jan Skácel – Miloslav Kabeláč*, Praha 2016, s. 13–31

Pavla Machalíková, České versus německé? Diskuse o stylu v Praze ve dvacátých letech 19. století, *Taťána Petrasová – Pavla Machalíková – Václav Petrboš (edd.), Neviditelná lojalita? Rakušané, Němci a Češi v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 35. mezioborového symposia k problematice 19. století*, Praha 2016, s. 146–156.

Pavla Machalíková, Naturalistické versus naivní. Umění 19. století a lidové umění na stránkách Uměleckého měsíčníku, in: Tomáš Winter – Pavla Machalíková – Lenka Bydžovská – Taťána Petrasová (edd.), *Rembrandtova tramvaj. Kubismus, tradice a „jiné“ umění*, Praha 2015, s. 130–136.

Pavla Machalíková – Roman Prahel, Od restaurování k padělání, od padělání k inspirované tvorbě: František Horčíčka a ti druzí, in: Martin Hrdina – Kateřina Piorecká (edd.), *Historické fikce a mystifikace. Sborník příspěvků z 33. ročníku symposia k problematice 19. století*, Praha 2014, s. 79–92

Pavla Machalíková, Panorama a techniky iluze, in: Taťána Petrasová – Pavla Machalíková (edd.), *Člověk a stroj v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 32. mezioborového symposia k problematice 19. století*, Praha 2013, s. 103–114

Pavla Machalíková, Holy Image of the Early 19th Century: Incentives and Reception, sborník mezinárodního kongresu dějin umění CIHA 2012, Nürnberg 2013

Pavla Machalíková, Svatá Anežka Česká a její obraz v českém umění 19. století, v: Miroslav Šmied – František Záruba (edd.), *Svatá Anežka Česká a velké ženy její doby*, Praha 2013, s. 337–352

Pavla Machalíková, „Čeští“ nazarení v Itálii ve 20. letech 19. století: František Tkadlík a Josef Fühlich, in: Zdeněk Hojda (ed.), *Ach Italia, cara mia! Čechy a Itálie v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 31. ročníku symposia k problematice 19. století*, Praha 2012, s. 442–452

Pavla Machalíková, Bratrovražda jako téma v raném 19. století. K obrazu Abelovy smrti od Františka Tkadlíka, in: Lucie Peisertová (ed.), *Zločin a trest v české kultuře 19. století, sborník příspěvků z 27. ročníku symposia k problematice 19. století*, Praha 2011, s. 308–320

Pavla Machalíková, Josef Bergler a ilustrace, in: Roman Prahel, *Grafika v Praze 1800-1830 a Josef Bergler*, Praha 2007, s. 76–83

Pavla Machalíková, Památník, kámen, skála. K jednomu motivu na hranici přírody a umění z doby kolem roku 1800, in: Beket Bukovinská – Lubomír Slavíček (edd.), *Pictura verba cupit. Sborník příspěvků pro Lubomíra Konečného*, Praha 2006, s. 295–302

Pavla Machalíková – Lenka Bydžovská, Umění. Časopis Ústavu dějin umění, v: Lubomír Konečný – Jaroslava Hausenblasová – Michal Šroněk, *Ústav dějin umění AV ČR 1953-2003*, Praha 2003, s. 113–114

Pavla Machalíková, Interpretace dostavby a posvátného významu pražské katedrály v textech kolem roku 1800, in: Zdeněk Hojda – Roman Prahel (edd.), *Bůh a bohové. Církev, náboženství a spiritualita v českém 19. století*, Praha 2003, s. 268–275

Pavla Machalíková, Parky – sentimentální oázy, in: Adam Hnojil (ed.), *V zajetí vášně. Sbírka Patrika Šimona* (kat. výst.), Olomouc 2004, s. 149–156

Pavla Machalíková, Památníky a pomníky, in: Roman Prahel (a kol.), *Umění náhrobku v českých zemích let 1780-1830*, Praha 2004, s. 236–244

Pavla Machalíková, Les premières recherches de Vincenc Kramář en histoire de l'art: entre architecture gothique et théorie de l'art, in: Jana Claverie – Hélène Klein – Vojtěch Lahoda – Olga Uhrová (edd.), *Vincenc Kramář, un théoricien du cubisme à Prague*, Paris 2002, s. 140–146

Pavla Machalíková – Lada Hubatová-Vacková et al., Chronologie, in: Jana Claverie – Hélène Klein – Vojtěch Lahoda – Olga Uhrová (edd.), *Vincenc Kramář, un théoricien du cubisme à Prague*, Paris 2002, s. 191–310

Pavla Machalíková, Smrt hrdiny v historické malbě: mezi symbolickým příběhem a meditací o smrti, in: Helena Lorenzová – Taťána Petrasová (edd.), *Fenomén smrti v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z plzeňského mezioborového symposia*, Praha 2001, s. 127–137

Pavla Machalíková, Počátky Kramářových uměleckohistorických studií: mezi gotickou architekturou a teorií umění, in: Vojtěch Lahoda – Olga Uhrová (edd.), *Vincenc Kramář: Od starých mistrů k Picassovi* (kat. výst., Národní galerie v Praze), Praha 2000, s. 124–128

Pavla Machalíková – Lada Hubatová-Vacková, Chronologie, in: Vojtěch Lahoda – Olga Uhrová (edd.), *Vincenc Kramář: Od starých mistrů k Picassovi* (kat. výst., Národní galerie v Praze), Praha 2000, s. 213–254

5) katalogová hesla

Medailony umělců, in: Roman Prahel (et al.), *Prag 1780-1830. Kunst und Kultur zwischen den Epochen und Völkern*, Prag 2000, s. 451–458

6) recenze

Pavla Machalíková (rec.), Překvapivá sousedství a nečekané souvislosti (recenze stálé expozice NGP), *Art and antiques*, březen 2020

Pavla Machalíková (rec.), Katarína Beňová (ed.), *Z akademie do přírody. Podoby krajinomalby v střední Evropě 1860-1890*, Brno – Plzeň 2018, *Umění/Art* LXVII, 2019

Pavla Machalíková (rec.), Karin Althaus – Helmut Friedel (edd.), *Gabriel Max. Malerstar, Darwinist, Spiritist*, kat. výst. Städtische Galerie in Lenbachhaus – Kunsthaus München, München 2010 / Aleš Filip – Roman Musil (edd.), *Gabriel von Max (1840-1915)*, Plzeň

– Řevnice 2011, *Umění/Art LX*, 2012, s. 73–76

Pavla Machalíková (rec.), Lucie Vlčková, Krajinomalba v Praze 1840–1890. Prezentace krajinomalby a její reflexe na výstavách Krasoumné jednoty, Praha 2009, *Umění/Art LVIII*, 2010, s. 478–480

Pavla Machalíková (rec.), Adam Hnojil, Josef Max. Sochařství pozdního neoklasicismu v Čechách, Praha 2008, *Umění/Art LVII*, 2009, 585–587

Pavla Machalíková (rec.), Nikolaus Gerhart – Walter Grasskamp – Florian Matzner, *200 Jahre Akademie der bildenden Künste München*, München 2008, *Umění LVII*, 2009, s. 200–201

Pavla Machalíková (rec.), Šárka Leubnerová, *Wilhelm Riedel (1832–1876)*, kat. výst. Národní galerie v Praze – Oblastní galerie v Liberci 2008, *Umění LVI*, 2008, s. 552–554

7) popularizace, články v denním tisku

Pavla Machalíková, Realismus, alegorie a malba. Hipolyt Soběslav Pinkas v AJG, *Art&Antiques*, 12+1/2016

Pavla Machalíková, Akademik mezi divochy. Gottfried Lindauer v Plzni, *Art&Antiques* 7–8/2015